

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

Oğrenme Gelişim Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkez E-Bülten

ÖNE ÇIKANLAR:

- Kapak Konusu: Ağır ve Çoklu Yetersizliği Olan Bireyler
- Rektörümüzün Mesajı
- Merkez Müdürümüzün Mesajı
- Uzman ve Aile Perspektifinden Ağır ve Çoklu Yetersizlik
- Merkezimizin Etkinlikleri
- Bilimsel Faaliyetler

AĞIR ve ÇOKLU YETERSİZLİĞİ (AÇYE) OLAN BİREYLER

Ağır ve çoklu yetersizlik (AÇYE), bireyin birden fazla alanda ciddi düzeyde yetersizlik yaşadığı karmaşık bir yetersizlik grubunu ifade eder. Bu durum, genellikle fiziksel, bilişsel, duysal (örneğin, görme ve işitme), iletişimsel ve bazen davranışsal yetersizliklerin bir arada görülmesiyle karakterize edilir.

AÇYE'li bireyler, çevreleriyle etkileşim kurmada ve bağımsız yaşam becerileri geliştirmede önemli zorluklar yaşarlar. Bu zorluklar, bireyin öğrenme hızını, dikkat süresini, çevresel uyaranları anlamlandırmasını ve iletişim becerilerini önemli ölçüde etkileyebilir. Örneğin, hem fiziksel hareket kısıtlılıkları hem de işitme yetersizliği olan bir birey, çevresini algılamada ve öğrenme süreçlerine katılımda karmaşık engellerle karşılaşabilir.

AÇYE'nin temel özelliklerinden biri, bireylerin çevreden sağlanan desteklere yüksek düzeyde bağımlı olmasıdır. Bu durum, bireyin günlük yaşam aktiviteleri (örneğin, yeme-içme, giyinme, kişisel bakım), iletişim ve sosyal etkileşim gibi alanlarda ciddi desteğe ihtiyaç duymasına yol açar. Her bireyin yetersizlikleri ve güçlü yönleri farklı olduğundan, eğitim ve müdahale süreçlerinde bireyselleştirilmiş bir yaklaşım gereklidir. Ağır ve çoklu yetersizlik, yalnızca bireyin değil, aynı zamanda ailesinin ve destek ekibinin yaşamını da şekillendiren bir durumu temsil eder.

Bu bağlamda, ağır ve çoklu yetersizlik yaşayan bireylerin eğitim ve sosyal hayatlarına yönelik çalışmaları daha iyi anlamak adına, bültenimizde veli, öğretmen ve akademisyenlerin bakış açılarını içeren bir röportaja da yer verilmiştir.

REKTÖRÜMÜZDEN MESAJ

Gazi Üniversitesi eğitim ve bilimin pek çok alanında olduğu gibi yetersizliği olan bireyler ve sağlanan hizmetler konusunda da ülkemizin öncü kurumlarından. Ülkemizin köklü yükseköğretim kurumlarından biri olan Üniversitemiz 1953-54 öğretim yılında özel eğitim alanında bir ilke öncülük etmiş ve yetersizliği olan bireylerin eğitimi için öğretmen yetiştirmeye başlamıştır.

Bugün de Gazi Üniversitesi Öğrenme Gelişim Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÖGEM) ile bu misyon bir adım daha ilerletilmiş, bu merkez aracılığıyla tüm çocuklarımızın eğitim kalitesini artırmak ve ebeveynlerine destek vermek amaçlanmıştır.

Toplumsal rol ve görevlerini misyon, vizyon ve temel değerleri içinde evrensel anlamda kanıtlamış olan Üniversitemiz, ÖGEM ile desteğe ihtiyaç duyan tüm çocuklara hizmet vermekte öncü bir kurum olmaktan gurur duymaktadır.

Gelişim ve öğrenme özellikleri, ilgi ve tercihleri ne yönde olursa olsun tüm çocuklarımız bizim için çok değerli ve önemlidir. Amacımız her çocuğu kendi gereksinimleri, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda desteklemektir. Bu bilinç ve istekle ÖGEM' in onuncu e - bültenini sizlere ulaştırmanın mutluluğunu paylaşıyorum.

Prof. Dr. Uğur ÜNAL
Gazi Üniversitesi Rektörü

MERKEZ MÜDÜRÜMÜZDEN MESAJ

Değerli takipçilerimiz,

2024-2025 güz dönemi öğretim yılının sonuna geldik. Bu öğretim yılında da pek çok çocuğa ve ailesine yol gösterdik. Bilimsel, sanatsal ve sosyal etkinliklere imza attık. 2024-2029 stratejik planımızı geliştirdik. Yeni hedefler belirledik ve hedeflerimizin uygulama planını yaptık. Onuncu e- bültenimizde özellikle Ağır ve Çoklu Yetersizliği (AÇYE) olan çocukların özelliklerine ve eğitsel uyarlamalara değinirken, 2024 bahar döneminden bu yana yaptığımız tüm etkinliklerin kısa bir özetini bulacaksınız. Bu vesile ile ÖGEM ekibi olarak, Engelsiz Eğitim Topluluğu'na ve topluluğun akademik danışmanı Prof. Dr. Banu Altunay'a her daim desteklerinden dolayı teşekkür ediyoruz. AÇYE olan çocukların eğitim ve sosyal hayatları ile ilgili sorularımızı cevaplayan öğretmenimiz ve velimiz ile Prof. Dr. Pınar Şafak'a ayırdıkları vakit için teşekkür ederiz. Gazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü öğrencilerimiz hep gönüllü oldunuz bizi desteklediniz. Sizlere de teşekkür ederiz. Bizi takip etmeniz dileğiyle.

Prof. Dr. E. Rüya Özmen
ÖGEM Müdürü

UZMAN ve AİLE PERSPEKTİFİNDEN AĞIR VE ÇOKLU YETERSİZLİK

Ağır ve çoklu yetersizlik (AÇYE), yalnızca bireyin değil, çevresindeki aile, öğretmen ve uzmanların da yaşamını şekillendiren çok boyutlu bir durumdur. Aileler, günlük yaşamın getirdiği zorluklarla başa çıkmaya çalışırken, çocuklarının bağımsızlıklarını artırmak ve yaşam kalitelerini yükseltmek için sürekli çaba sarf ederler. Eğitimciler ise sınıf ortamında karşılaşılan karmaşık ihtiyaçlara yanıt verebilmek için yaratıcı ve bireyselleştirilmiş yöntemler geliştirmek zorundadır. Akademisyenler bu süreçte, teorik bilgiyi pratiğe dönüştüren yenilikçi yaklaşımlar ve araştırmalarla rehberlik eder. Bu bölümde, AÇYE bağlamında ailelerin, öğretmenlerin ve akademisyenlerin bakış açıları, deneyimleri ve çözüm önerilerine yer verilmek üzere üç farklı bağlamdan üç farklı kişi ile yapılan röportaja yer verilmiştir.

Aile Perspektifi: “Günlük Hayat ve AÇYE”

Çocuğunuzun günlük yaşamındaki en büyük zorluklar nelerdir? (Örneğin, iletişim kurma, öz bakım becerileri – yemek yeme, giyinme gibi –, sosyal etkileşimler, hareket kabiliyeti veya sağlık sorunları.) Bu zorluklarla başa çıkmak için ne gibi stratejiler veya yöntemler kullanıyorsunuz?

Çocuğumun günlük yaşamındaki en büyük zorluklardan biri iletişim kurma. Kendini tam ifade edemediği için ne istediğini, neye ihtiyacı olduğunu anlamakta zorlanıyoruz. Bu da bazen hem onun hem de bizim için çok stresli olabiliyor. Ayrıca, öz bakım becerileri de bizim için bir diğer büyük zorluk. Yemek yemekte ya da giyinip soyunmakta hep yardıma ihtiyaç duyuyor. Bu zorluklarla başa çıkmak için elimden geldiğince sabırlı olmaya çalışıyorum. Mesela, onun tepkilerini gözlemleyip ne istediğini anlamaya çalışıyorum. Ayrıca, öğretmenimizin önerdiği bazı basit işaretleri ya da sembollerini kullanıyoruz. Yemek yerken de her zaman ona rehberlik ederek yavaş yavaş kendi kendine bir şeyler yapmasını teşvik ediyorum. Tabii ki her zaman kolay olmuyor ama onun küçük de olsa bir adım atması bizi çok mutlu ediyor. En önemlisi, pes etmeden sabırla devam etmek.

Eğitim sürecinde yaşadığınız deneyimler nelerdir? (Örneğin, okula erişim, bireyselleştirilmiş eğitim planlarının hazırlanması, öğretmen ve uzmanlarla iletişim kurma gibi.) Çocuğunuzun eğitim planlarının hazırlanması ve uygulanmasında aileniz ne kadar dahil oluyor?

Eğitim sürecinde bizim için en büyük deneyim, okula erişim konusu oldu. İlk başlarda çocuğumun ihtiyaçlarına uygun bir okul bulmak ve oraya düzenli olarak gitmesini sağlamak biraz zordu. Ama şimdi okuldan memnunuz. Servisle gidip gelmesi de büyük bir kolaylık oldu. Bireyselleştirilmiş eğitim planlarına (BEP) gelince, bu süreçte aile olarak genelde öğretmenimizin rehberliğini takip ediyoruz. Toplantılara çağırıldığımızda katılmaya çalışıyoruz. Ama açıkçası, bazen tam olarak nasıl katkıda bulunacağımızı bilemiyoruz. Öğretmenimiz bize çocuğun sınıfta ne yaptığını ve evde nasıl destekleyebileceğimizi anlattığında daha çok dahil olabiliyoruz. Öğretmenimizle iletişimimiz genelde iyi, ama daha sık görüşebilsek belki biz de daha fazla destek olabilirdik. Sonuçta biz de onun gelişimini en iyi şekilde desteklemek istiyoruz, ama bazen eksik kaldığımızı hissediyoruz.

***“En önemlisi, pes etmeden
sabırla devam etmek.”***

UZMAN ve AİLE PERSPEKTİFİNDEN AĞIR VE ÇOKLU YETERSİZLİK

Günlük hayatınızı çocuğunuzun ihtiyaçlarına göre planlarken hangi araçlar, kaynaklar veya desteklerden yararlanıyorsunuz? (Örneğin, aile danışmanlığı, özel eğitim hizmetleri, teknolojik araçlar – tablet, iletişim cihazı gibi –, fiziksel terapi, uzman rehberliği.) Bu süreçte size en çok hangi destek türleri yardımcı oluyor?

Bizim için günlük hayatı planlarken en çok özel eğitim hizmetlerinden ve fiziksel terapiden destek alıyoruz. Okulda öğretmenimizin verdiği yönlendirmeler çok yardımcı oluyor. Ayrıca, çocuğumun hareket kabiliyetiyle ilgili fiziksel terapi seanslarına katılıyoruz. Bunlar onun hem rahatlamasına hem de gelişimine katkı sağlıyor.

Ama en çok faydalandığımız destek, öğretmenimizin rehberliği diyebilirim. Bize hem nasıl yaklaşmamız gerektiğini hem de çocuğumuza nasıl destek olabileceğimizi anlatıyor.

Çocuğunuzun iletişim becerilerini desteklemek için evde uyguladığınız özel yöntemler var mı? (Örneğin, resim kartları, işaret dili, elektronik iletişim cihazları gibi alternatif iletişim araçları kullanımı veya oyun yoluyla iletişim geliştirme.) Bu süreçte teknolojik araçlardan nasıl yararlanıyorsunuz?

Evde çocuğumun iletişim becerilerini desteklemek için öğretmenimizin önerisiyle bazı yöntemler deniyoruz. Resim kartları bunlardan biri. Mesela, yemek isteyip istemediğini ya da hangi yiyeceği tercih ettiğini gösterebilmesi için basit kartlar kullanıyoruz. Onun daha rahat anlayabilmesi için bu kartları hep aynı yerlerde tutuyorum ve düzenli olarak kullanıyorum.

Ayrıca, oyun yoluyla iletişim kurmaya çalışıyoruz. Teknolojik araçları da (telefon, tablet) çocuğum için işe yarayacak şekilde kullanmayı istedim, ama bu konuda çok bilgi sahibi değilim.

Bir ebeveyn olarak, ağır ve çoklu yetersizlik (AÇYE) ile çalışan öğretmenlere veya uzmanlara vermek istediğiniz bir öneri ya da paylaşmak istediğiniz önemli bir deneyiminiz var mı? (Örneğin, öğretim yöntemleri, çocuğunuzla iletişim kurma yolları veya ailelerin ihtiyaçlarına yönelik daha fazla farkındalık oluşturulması gibi).

En önemli önerim, ailelerin de sürecin bir parçası olduğunu unutmamaları olur. Bizler çocuklarımızı en iyi şekilde desteklemek istiyoruz, ama bazen nasıl yapacağımızı bilemiyoruz. Öğretmenler ve uzmanlar bizi daha fazla bilgilendirir ve yönlendirirse çok daha etkili olabiliriz. Bir deneyimimi paylaşmak gerekirse, çocuğumun öğretmeni, bana onun sevdiği oyunlardan birini evde nasıl oynatabileceğimi göstermişti. Bu, çocuğumla daha iyi bir bağ kurmamı sağladı. Bir de, çocuğumuzla en çok biz vakit geçiriyoruz ve hep birlikte çalışırsak hem çocuk hem bizler daha iyi hissediyoruz.

“Bizler çocuklarımızı en iyi şekilde desteklemek istiyoruz, ama bazen nasıl yapacağımızı bilemiyoruz. Öğretmenler ve uzmanlar bizi daha fazla bilgilendirir ve yönlendirirse çok daha etkili olabiliriz.”

UZMAN ve AİLE PERSPEKTİFİNDEN AĞIR VE ÇOKLU YETERSİZLİK

Öğretmen Perspektifi: “AÇYE Çocuklarla Etkileşim ve Eğitim Süreci”

Sınıfınızda ağır ve çoklu yetersizlik (AÇYE) olan bir öğrenci ile çalışırken karşılaştığınız en büyük zorluklar nelerdir? Bu zorlukları aşmak için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz?

Ağır ve çoklu yetersizlik olan bir öğrenciyle çalışırken en büyük zorluk, öğrencinin ihtiyaçlarını anlamak oluyor. Çoğu zaman ne istediklerini ya da neye ihtiyaçları olduğunu ifade edemiyorlar. Bu yüzden iletişim kurmakta zorlanabiliyoruz.

Bu durumu aşmak için genelde öğrenciyi daha iyi tanımaya çalışıyorum. Mesela sevdiği şeyleri belirlemek için denemeler yapıyorum ya da hareketlerinden ne anlatmak istediğini anlamaya çalışıyorum. Ayrıca, sınıfta hep aynı düzeni ve rutinleri oluşturmak da faydalı oluyor. Böylece çocuk kendini daha güvende hissediyor. Tabii her öğrenci farklı olduğu için deneme yanılma yoluyla en iyi yöntemi bulmaya çalışıyorum. Ama sabırlı olmak bu işin en önemli kısmı.

AÇYE öğrenciler için bireyselleştirilmiş eğitim planları (BEP) hazırlarken hangi faktörleri göz önünde bulunduruyorsunuz? Bu süreci daha etkili hale getirmek için neler yapılabilir?

BEP hazırlarken öncelikle öğrencinin mevcut düzeyini ve yapabildiklerini anlamaya çalışıyorum. Aileyle konuşup çocuğun evdeki durumunu öğrenmek de önemli. Mesela hangi becerileri desteklememiz gerektiğini ya da hangi alanlarda zorluk yaşadığını bu şekilde öğreniyorum.

Ayrıca çocuğun sağlık durumunu, duyuşal hassasiyetlerini ve dikkat süresini dikkate alıyorum. Hedefleri seçerken de çok küçük ve ulaşılabilir adımlarla başlıyorum, çünkü bu çocuklar için fazla büyük hedefler koymak işe yaramıyor.

Süreci daha etkili hale getirmek için aileyle daha fazla iş birliği yapılabilir. Mesela evde neler yapılabileceğini konuşup basit öneriler vermek faydalı oluyor. Ayrıca ekip olarak, yani rehber öğretmen ya da fizyoterapist gibi diğer uzmanlarla daha sık bir araya gelmek süreci hızlandırabilir.

Peki siz aile ile ya da diğer uzmanlarla bir araya gelerek ortaklaşa çalışabiliyor musunuz?

Açıksa, aileyle ya da diğer uzmanlarla bir araya gelmek her zaman kolay olmuyor. Ama elimden geldiğince aileyle iletişimde kalmaya çalışıyorum. Mesela aile görüşmelerinde, çocuğun evde yaptığı şeyleri öğrenmeye ve önerilerde bulunmaya özen gösteriyorum.

Diğer uzmanlarla ise genelde çocuğun durumu hakkında bilgi alışverişi yapıyoruz, çoğunlukla aile aracı oluyor burada (rehabilitasyon merkezi öğretmenleri, fizyoterapisti vb. gibi çocuğun çalıştığı uzmanlara telefon üzerinden bazen yüz yüze görüşme sağlayabiliyoruz). Daha fazla zaman ve imkân olsaydı bu tür iş birliklerini daha düzenli yapmak isterdim. Çünkü bir ekip olarak çalışıldığında çocuk için daha bütüncül bir destek sağlanabiliyor.

“AÇYE olan bir öğrenciyle çalışırken en büyük zorluk, öğrencinin ihtiyaçlarını anlamak oluyor. Çoğu zaman ne istediklerini ya da neye ihtiyaçları olduğunu ifade edemiyorlar. Bu yüzden iletişim kurmakta zorlanabiliyoruz.”

UZMAN ve AİLE PERSPEKTİFİNDEN AĞIR VE ÇOKLU YETERSİZLİK

Sınıfınızda AÇYE öğrencilerle etkileşim kurarken hangi öğretim yöntemlerini veya stratejileri kullanıyorsunuz? Bu yöntemlerin hangi durumlarda etkili olduğunu gözlemliyorsunuz?

AÇYE öğrencilerle çalışırken genelde basit ve tekrarlı yöntemler kullanıyorum. Daha çok bire bir çalışmalara yer veriyorum, çünkü grup içinde dikkatlerini toplamak zor olabiliyor. En sık kullandığım yöntemlerden biri model olma. Mesela, çocuğun yapmasını istediğim bir hareketi önce kendim yapıyorum ve sonra onu teşvik ediyorum. Rutin oluşturmak da çok etkili. Her gün aynı şeyleri aynı sırayla yaptığımızda çocuk kendini daha rahat hissediyor ve katılımı artıyor. Bu yöntemler en çok çocuğun o gün daha sakin ve rahat olduğu zamanlarda işe yarıyor. Eğer çocuk gerginse ya da kendini iyi hissetmiyorsa, bu yöntemler bile yeterli olmayabiliyor. O zaman daha çok gözlem yapıp çocuğun neye ihtiyacı olduğunu anlamaya çalışıyorum.

AÇYE öğrencilerin sınıf ortamında akranlarıyla sosyal etkileşim kurmalarını desteklemek için hangi yaklaşımları kullanıyorsunuz? Bu süreçte yaşadığınız deneyimler nelerdir?

AÇYE öğrencilerin akranlarıyla etkileşim kurmalarını sağlamak zor bir süreç olabiliyor, çünkü çoğu zaman diğer öğrenciler nasıl yaklaşacaklarını bilemiyorlar. Bu yüzden genelde yönlendirici bir rol üstleniyorum. Mesela, akranlarından yardım isteyerek basit görevler veriyorum; "El ele tutuşup oyuncakları birlikte toplayın" gibi. Bu şekilde çocuklar arasında bir bağ kurmaya çalışıyorum. Ayrıca, eşleştirilmiş oyunlar kullanıyorum. AÇYE öğrenciye uygun, basit bir etkinlik belirleyip diğer öğrencinin de katılabileceği şekilde düzenliyorum. Örneğin, top yuvarlama oyunu gibi basit ve tekrarlı oyunlar bu konuda çok işe yarıyor.

Deneyimlerime gelince, bazı öğrenciler bu tür etkileşimlere hemen katılırken, bazıları çekingen olabiliyor. Bu durumda sabırlı olmak ve sürekli tekrarla alışmalarını sağlamak gerekiyor.

AÇYE öğrencilerle çalışan öğretmenler için hangi mesleki gelişim fırsatlarının sunulmasını önerirsiniz? Bu tür desteklerin eğitim süreçlerine katkısı hakkında ne düşünüyorsunuz?

AÇYE öğrencilerle çalışan öğretmenler için en önemli mesleki gelişim fırsatlarından biri, eğitimler. Özellikle bu öğrencilerle etkili iletişim kurma, alternatif iletişim yöntemlerini kullanma ve davranış yönetimi üzerine eğitimler çok faydalı olabilir. Ayrıca, farklı uzmanlardan (örneğin, fizyoterapistler ya da dil-konuşma terapistleri) destek alabileceğimiz seminerler de çok yararlı olur. Bunun dışında, deneyim paylaşımı toplantıları düzenlenebilir. Aynı tür öğrencilerle çalışan öğretmenler bir araya gelip yaşadıkları zorlukları ve çözümleri paylaşabilir. Bu, hem yeni fikirler edinmek hem de motivasyonu artırmak için çok etkili bir yol. Öğretmenler olarak kendimizi geliştirdiğimizde, çocuklara daha iyi bir eğitim sunabiliyoruz.

"Aynı tür öğrencilerle çalışan öğretmenler bir araya gelip yaşadıkları zorlukları ve çözümleri paylaşabilir. Bu, hem yeni fikirler edinmek hem de motivasyonu artırmak için çok etkili bir yol. Öğretmenler olarak kendimizi geliştirdiğimizde, çocuklara daha iyi bir eğitim sunabiliyoruz."

UZMAN ve AİLE PERSPEKTİFİNDEN AĞIR VE ÇOKLU YETERSİZLİK

Akademisyen Perspektifi: “AÇYE Olan Çocukların Eğitiminde Güncel Yaklaşımlar”

AÇYE öğrencilerinin eğitimine yönelik uluslararası ve ulusal düzeyde yürütülen en güncel araştırmalar nelerdir? Bu çalışmaların eğitim pratiklerine katkıları hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Ağır ve çoklu yetersizlik (AÇYE) alanında, hem uluslararası hem de ulusal düzeyde çeşitli güncel araştırmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalar, AÇYE öğrencilerinin eğitimine yönelik yenilikçi yaklaşımlar ve uygulamalar geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Uluslararası Düzeyde; Son yıllarda, alternatif ve destekleyici iletişim (AAC) teknolojilerinin AÇYE öğrencilerinin iletişim becerilerini geliştirmedeki etkisi üzerine araştırmalar artmıştır.

Ulusal Düzeyde ise; daha çok AÇYE öğrencilerin ihtiyaçları, bu öğrenciler ile çalışan öğretmenlerin ihtiyaçları, aile katılımı ve destek hizmetleri ve AÇYE öğrencilerin iletişim/etkileşim becerilerinin geliştirilmesine yönelik olarak çalışmalar yapılmaktadır.

Yapılan tüm bu çalışmalar; AÇYE öğrencilerinin eğitimine yönelik daha etkili ve kapsayıcı yaklaşımların geliştirilmesine katkı sağlamakta, AÇYE öğrencileri, onlarla çalışan öğretmenleri ve aileleri yaşadıkları sorunları daha görünür kılmaktadır. Bu da kanıt temelli çözüm süreçlerinin önünü açmak için bir farkındalık oluşturmaktadır.

Araştırmalarda ortaya çıkan bulguların okullarda veya sınıf içi uygulamalara entegrasyonunda karşılaşılan en büyük engeller nelerdir? Bu engellerin aşılması için önerileriniz nelerdir?

Araştırmalarda ortaya çıkan bulguların okullara ya da sınıf içi uygulamalara entegrasyonunda en büyük engel, öğretmenlerin bu bulgulara erişimlerinin sınırlı olması ve uygulama konusunda yeterince desteklenmemeleridir. Öğretmenlerin araştırma bulgularını sınıfa taşıyabilmeleri için hem teorik bilgiye hem de pratik rehberliğe ihtiyaçları oluyor. Ancak, hizmet içi eğitimlerin yetersizliği veya bu tür eğitimlere ayrılan zamanın sınırlı olması uygulamaların önünde bir engel oluşturuyor.

Diğer bir engel, sınıf ortamlarının bu tür yenilikçi uygulamalara tam olarak hazır olmaması. Örneğin, AÇYE öğrencilerle çalışmada kullanılan teknolojik araçların eksikliği ya da sınıfların fiziksel düzenlemelerinin yetersiz olması, etkili uygulamaların önüne geçiyor.

Bu engelleri aşmak için öğretmenlere yönelik uygulamalı ve sürekli mesleki gelişim programları düzenlenebilir. Ayrıca, araştırmacılarla öğretmenlerin daha sık bir araya gelmesi ve bulguların nasıl pratiğe dökülebileceği üzerine çalıştaylar yapılması faydalı olur. Okul yönetimlerinin de bu tür süreçleri desteklemesi, hem altyapı hem de zaman açısından öğretmenleri rahatlatacaktır. En önemlisi, teori ile pratiği bir araya getiren ekip çalışmaları bu süreci hızlandırabilir.

“Yapılan tüm bu çalışmalar; AÇYE öğrencilerinin eğitimine yönelik daha etkili ve kapsayıcı yaklaşımların geliştirilmesine katkı sağlamakta, AÇYE öğrencileri, onlarla çalışan öğretmenleri ve aileleri yaşadıkları sorunları daha görünür kılmaktadır.”

UZMAN ve AİLE PERSPEKTİFİNDEN AĞIR VE ÇOKLU YETERSİZLİK

Akademik çalışmalarınızda AÇYE öğrencilerinin eğitimiyle ilgili hangi başlıca sorunları ele aldınız? Bu sorunlara yönelik önerdiğiniz çözümler nelerdir?

Ağır ve çoklu yetersizlik (AÇYE) öğrencilerinin eğitimiyle ilgili çalışmalarımda genellikle iletişim ve etkileşim becerilerinin geliştirilmesi, ailelerin eğitime katılımı gibi başlıklar üzerinde yoğunlaşıyorum. En önemli sorunlardan biri, AÇYE öğrencilerin iletişim becerilerindeki sınırlılık. Bu öğrenciler, genellikle kendilerini ifade etmekte zorlanıyor ve çevreleriyle yeterince etkileşim kuramıyorlar. Çalışmalardan elde ettiğim bulgularla, bu sorunu çözmek için alternatif ve destekleyici iletişim (AAC) yöntemlerinin işe yaradığını söyleyebilirim. Örneğin, basit dokunmatik cihazlar ya da resim kartları gibi araçlar iletişim geliştirmede oldukça etkililer. Ayrıca güncel olarak “Uzaktan Koçlukla Yürütülecek İlişki Temelli Ebeveyn Çocuk Etkileşim Müdahale Programının Görme Ve Ek Yetersizliği Olan Çocuklar Ve Annelerinin Etkileşimsel Davranışları Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi” isimli bir TUBİTAK 1001 projesi yürütmekteyiz. Bu proje ile görme ve ek yetersizliği olan çocukların etkileşim becerilerinin doğal bağlamda geliştirilmesi için ailelerimize uzaktan eğitim ve koçluk desteği sunmaktayız.

Genel olarak AÇYE çocukların eğitimi ve desteklenmesi için teori ve pratiği birleştiren, sürdürülebilir ve ekip temelli yaklaşımların geliştirilmesi gerektiğine inanıyorum.

Eğitim teknolojilerinin AÇYE öğrencilerinin öğrenme süreçlerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz? Bu teknolojilerin daha etkili kullanımı için neler yapılabilir?

Eğitim teknolojileri, AÇYE öğrencilerinin öğrenme süreçlerinde oldukça önemli bir rol oynuyor. Özellikle, bu öğrencilerin iletişim ve bağımsızlık becerilerini geliştirmede teknoloji büyük bir destek sağlıyor. Örneğin, dokunmatik ekranlı cihazlar, alternatif iletişim araçları, bu çocukların hem çevrelerini anlamalarını hem de kendilerini ifade etmelerini kolaylaştırıyor.

Bu teknolojilerin daha etkili kullanımı için, öncelikle öğretmen ve ailelerin bu konuda bilinçlendirilmesi gerekiyor. Çoğu zaman bu araçların nasıl kullanılacağı yeterince bilinmiyor. Bir diğer önemli nokta, hem ev hem okul ortamında bu teknolojilere erişimin artırılması. Son olarak, teknolojiyle ilgili gelişmelerin yakından takip edilmesi ve bu alandaki yeniliklerin AÇYE öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun şekilde adapte edilmesi gerekiyor. Teknoloji sadece bir araç, onu doğru kullanmak hem çocukların hem de eğitimcilerin hayatını kolaylaştırabilir.

Genel olarak AÇYE çocukların eğitimi ve desteklenmesi için teori ve pratiği birleştiren, sürdürülebilir ve ekip temelli yaklaşımların geliştirilmesi gerektiğine inanıyorum.

“Genel olarak AÇYE çocukların eğitimi ve desteklenmesi için teori ve pratiği birleştiren, sürdürülebilir ve ekip temelli yaklaşımların geliştirilmesi gerektiğine inanıyorum.”

UZMAN ve AİLE PERSPEKTİFİNDEN AĞIR VE ÇOKLU YETERSİZLİK

AÇYE alanındaki akademik bilgi ve uygulama arasındaki boşluğu kapatmak için öğretmenlere, uzmanlara ve ailelere yönelik ne tür çalışmalar yapılmalıdır?

AÇYE alanında akademik bilgi ile uygulama arasındaki boşluğu kapatmak için üç ana gruba yönelik çalışmalar yapılması gerektiğini düşünüyorum: öğretmenler, uzmanlar ve aileler. Öğretmenler için: Hizmet içi eğitim programları, teoriyi pratiğe dönüştürecek şekilde yapılandırılmalı. Özellikle vaka analizleri ve sınıf içi uygulama örnekleri içeren eğitimler çok faydalı olur.

Uzmanlar için; farklı disiplinlerden uzmanların bir araya gelip bilgi paylaşımı yapabileceği platformlar oluşturulmalı. Örneğin, sempozyumlar ya da disiplinler arası çalıştaylar bu boşluğu doldurmak için çok etkili olabilir. Ayrıca, akademik çalışmaların daha sadeleştirilmiş ve uygulamaya yönelik özetlerle sunulması da uzmanların bilgiye daha kolay erişmesini sağlar.

Aileler için; aile eğitim programları, teorik bilgiyi değil, günlük hayatta uygulanabilir pratik önerilere odaklanmalı. Örneğin, evde çocukla nasıl iletişim kurulabileceği ya da beceri öğretimi yapılabileceği konusunda rehberlik sağlanmalı. Ayrıca, aileler için destek grupları oluşturmak, deneyim paylaşımını teşvik edebilir.

Genel olarak, akademik bilgiyle sahadaki uygulamanın buluşması için bu üç grubun bir araya geldiği ortak projeler yürütülmeli. Teori ve pratiği birleştiren, hem akademisyenlerin hem de uygulayıcıların katkıda bulunduğu çalışmalar bu boşluğu doldurmanın en etkili yolu olacaktır.

Sonuç olarak, yapılan röportajlar, ağır ve çoklu yetersizlik (AÇYE) alanında ailelerin, öğretmenlerin ve akademisyenlerin birbirini tamamlayan rollerini ve ortak hedeflerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Verilen cevaplar doğrultusunda, AÇYE öğrencilerinin eğitiminde en önemli unsurların iletişim becerilerinin geliştirilmesi, aile ve öğretmen iş birliğinin güçlendirilmesi ve kanıt temelli uygulamaların hayata geçirilmesi olduğu anlaşılmaktadır. Bu süreçte, akademik bilgi ile sınıf uygulamaları arasındaki bağın daha da güçlendirilmesi ve ailelerin sürece daha etkin şekilde dahil edilmesi, hem çocukların hem de eğitimcilerin başarıya ulaşmasında kritik bir rol oynamaktadır.

Elde edilen bu sonuçlar, AÇYE öğrencilerinin eğitimine yönelik farkındalık oluşturma ve daha kapsayıcı çözümler geliştirme adına bir farkındalık yaratmayı hedeflemektedir.

MERKEZİMİZİN ETKİNLİKLERİ

2024 yılının ikinci yarısında Gazi Engelsiz Eğitim Topluluğu ve Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü ile birçok etkinlik düzenledik ve düzenlemeye devam ediyoruz. İşte bu dönem için de tamamladığımız etkinliklerimiz;

Dünya Engelliler Günü'nde Kapsayıcılık Konuşuldu

**ENGELSİZ YAŞAMDAN KAPSAYICILIĞA
DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜNDE**

Tarih: 4 Aralık 2024
Saat: 20:00

Dr. Nursinem Şirin
"Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireyler ve Kapsayıcı Yaklaşım"

Dr. Öğr. Üyesi Betül Yılmaz Atman
"Kapsayıcılığa İlk Adım: Kapsayıcı Okul Öncesi Eğitim"

Dr. Öğr. Üyesi Gamze Alak
"Kaynaştırma/Bütünleştirme Uygulamalarında Akran Eğitiminin Önemi"

Toplantı Bağlantısı: <https://zoom.us/j/95336855651?pwd=B6utU5jpFeb0eU11iJmVTP6AmLbvHg.1>
Toplantı Kimliği: 953 3685 5651

4 Aralık Dünya Engelliler Günü kapsamında, "Engelsiz Yaşamdan Kapsayıcılığa" temasıyla çevrim içi bir Zoom etkinliği gerçekleştirildi. Etkinlikte Dr. Nursinem Şirin, Dr. Öğr. Üyesi Betül Yılmaz Atman ve Dr. Öğr. Üyesi Gamze Alak, kapsayıcı yaklaşımlar üzerine değerli paylaşımlarda bulundular.

Özel eğitim lisans ve lisansüstü öğrencilerinin yanı sıra özel eğitim öğretmenlerinin de ilgi gösterdiği etkinlik, kapsayıcılık konusunda farkındalığı artırmayı hedefledi.

Otizm Spektrum Bozukluğunda Alternatif İletişim Yöntemleri Konferansı Düzenlendi

18 Aralık'ta, Mimar Kemalettin Konferans Salonu'nda "Otizm Spektrum Bozukluğunda Alternatif İletişim Yöntemleri" konulu bir konferans düzenlendi. Etkinlikte Prof. Dr. Onur Kurt, otizm spektrum bozukluğu olan bireyler için alternatif ve destekleyici iletişim yöntemleri üzerine kapsamlı bilgiler sunarken, Doç. Dr. Derya Genç-Tosun ise bu alandaki güncel araştırmalar ve ihtiyaçlar hakkında önemli paylaşımlarda bulundu.

Ankara'daki üniversitelerin özel eğitim bölümü öğrencileri ve özel eğitim alanında görev yapan öğretmenlerin yoğun ilgi gösterdiği konferans, alternatif iletişim yöntemlerine dair farkındalık ve bilgi düzeyini artırmayı amaçladı.

**OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞUNDA
ALTERNATİF İLETİŞİM YÖNTEMLERİ
KONFERANSI**

Prof. Dr. Onur KURT
OSB Olan Bireyler için Alternatif ve Destekleyici İletişim

Doç. Dr. Derya Genç TOSUN
Alternatif ve Destekleyici İletişim Araştırmalarına İlişkin Güncel Durum ve Gereksinimler

18 ARALIK 2024 - 13.30

Gazi Üniversitesi Mimar Kemalettin Konferans Salonu

MERKEZİMİZİN ETKİNLİKLERİ

Teşekkür Plaketleri Takdim Edildi

"Otizm Spektrum Bozukluğunda Alternatif İletişim Yöntemleri Konferansı"nın ardından, konuşmacılarımıza ve ÖGEM'de görev yapan Arş. Gör. M. Emin Kalaylı, Arş. Gör. Dr. Demet Tiryaki ve Arş. Gör. H. Cansu Bilgiç'e merkezimize sağladıkları değerli katkılar için teşekkür edilerek, Merkez Müdürü Prof. Dr. E. Rüya Özmen ve Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Arzu Doğanay Bilgi tarafından plaket takdim edilmiştir.

MERKEZİMİZİN ETKİNLİKLERİ

ÖGEM Paylaşımlı Kütüphane Hizmeti Başladı

ÖGEM PAYLAŞIMLI KÜTÜPHANE

Merkezimizde yer alan eğitim/öğretim dokümanlarından yararlanmak isteyen özel eğitim 3. ve 4. sınıf öğrencilerimiz **Çarşamba 15.30-16.30,** ve **Perşembe 13.00-14.00** saatlerinde merkezimizi ziyaret ederek, paylaşımlı kütüphane hizmetinden faydalanabilirsiniz.

Adres: Gazi Eğitim Fakültesi Bosna Binası Zemin Kat Öğrenme Gelişim Eğitim Uygulama ve

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliği ile merkezimizin kütüphanesine eklenen eğitim öğretim dokümanları özel eğitim 3. ve 4. sınıf öğrencilerimizin hizmetine açık hale getirildi.

İlgili dokümanlardan yararlanmak isteyen öğrencilerimiz her Çarşamba saat 15:30- 16:30 ve Perşembe 13:00-14:00 saatlerinde merkezimizi ziyaret ederek ilgili hizmetten faydalanabilir.

Bilimsel Faaliyetler

Merkez Müdürümüz Prof. Dr. E. Rüya Özmen 23-26 Ekim tarihlerinde Ankara Üniversitesi'nin ev sahipliği yaptığı 34. Ulusal Özel Eğitim Kongresinde "Öğrenme Güçlüğünde Müdahale Çalışmalarında Neredeyiz?" isimli oturumda davetli konuşmacı olarak yer almıştır.

Bilimsel Faaliyetler

Merkez Müdürümüz Prof. Dr. E.Rüya Özmen ve Müdür Yardımcımız Doç. Dr. Arzu Doğanay Bilgi 23-26 Ekim tarihlerinde Ankara Üniversitesi'nin ev sahipliği yaptığı 34. Ulusal Özel Eğitim Kongresine "Okuma Güçlüğü'nün Önlenmesi: Müdahaleye Tepki Modeli-II. Kademe Uygulaması" isimli TUBİTAK 1001 projesi hakkında sözlü bildiri ile katılım sağlamışlardır.

AİLE DANIŞMANLIKLARIMIZ DEVAM EDİYOR

Aile danışmanlığı hizmetimiz online ve yüz yüze olarak devam ediyor. Farklı yetersizlik grubundaki çocukların yanı sıra düşük akademik başarı, sosyal duygusal gelişimde sınırlılık gösteren çocuklara ve ailelerine eğitsel danışmanlık hizmeti sunuyor, öğrencilerimizin gelişimi için bireysel müdahale paketleri uyguluyoruz.

Randevu için iletişim bilgilerimiz:

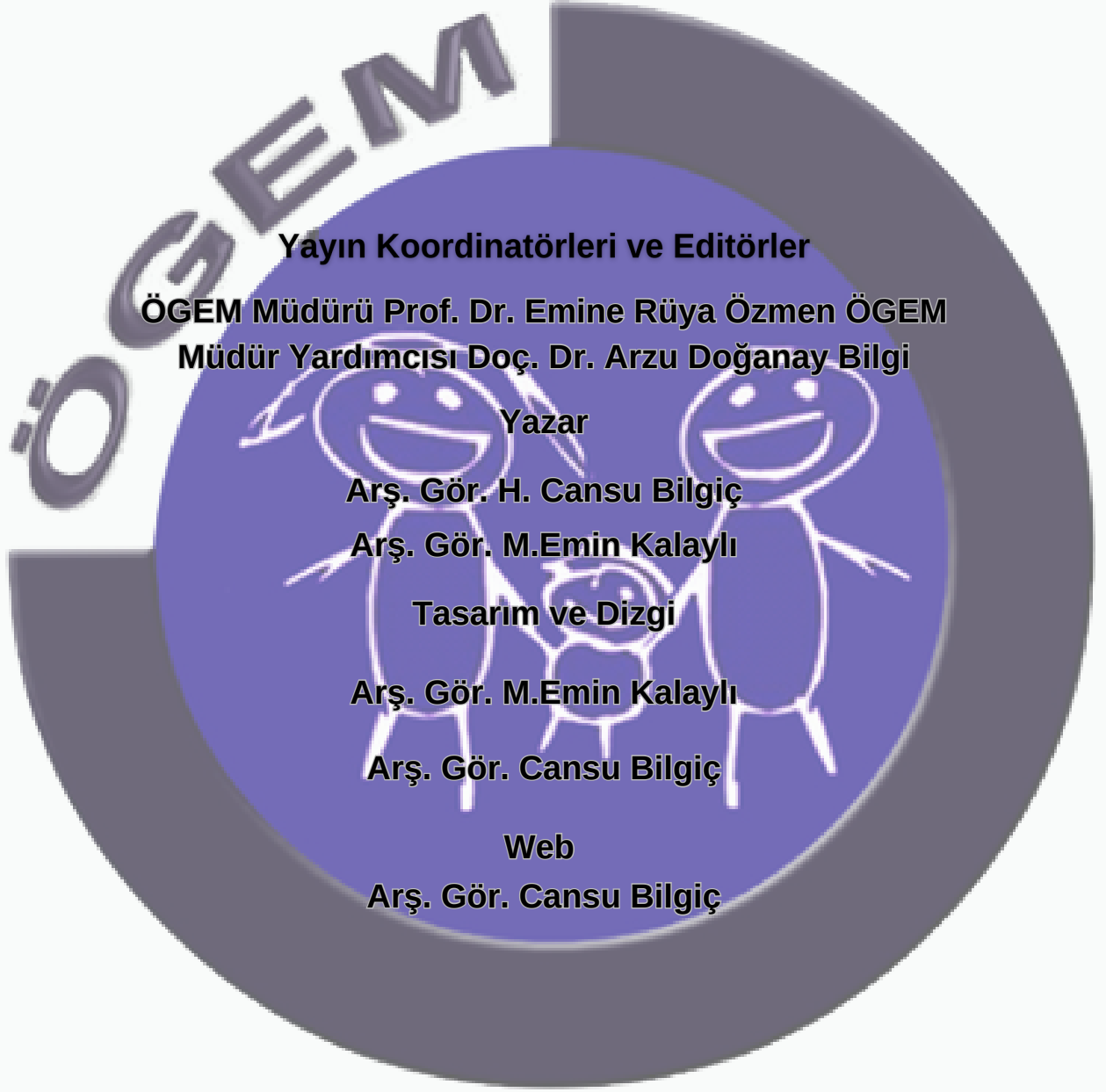
Adres: Gazi Üniversitesi Emniyet Mahallesi Bandırma Caddesi Gazi Eğitim Fakültesi Bosna Binası Zemin Kat
Yenimahalle/ANKARA

Telefon: 0 (312)2021960

Web adres: www.ogem.gaz.edu.tr

Instagram adres: @gaziogem2020

Yayın Koordinatörleri ve Editörler

**ÖGEM Müdürü Prof. Dr. Emine Rüya Özmen ÖGEM
Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Arzu Doğanay Bilgi**

Yazar

Arş. Gör. H. Cansu Bilgiç

Arş. Gör. M.Emin Kalaylı

Tasarım ve Dizgi

Arş. Gör. M.Emin Kalaylı

Arş. Gör. Cansu Bilgiç

Web

Arş. Gör. Cansu Bilgiç